

23 ta' Mejju, 1960

Imhallfin:—

Is-S.T.O. Prof. Sir Anthony J. Mamo, O.B.E., C.St.J., Q.C.

B.A., LL.D., President;

Onor. Dr. A.J. Montanaro Gauci, C.B.E., K.M., LL.D.;

Onor. Dr. W. Harding, C.B.E., K.M., B.Litt., LL.D.

Giuseppe Said

versus

Paolo Catania

Lokazzjoni — Board tal-Kera — Hanut — Garage —

Destinazzjoni tal-Fond — Appell.

Sentenza tal-Board tal-Kera li fiha dak il-Board jasal għall-konkluzjoni illi l-fond huwa "hanut" fis-sens tal-Liġi tal-Kera mh'x appellabbli, jekk il-konkluzjoni tal-Board ma tkunx hief sempliċi konkluzjoni ta' fatt bażata fuq apprezzament tal-provi.

Il-keima "garage" ma għandhux fiha nnfisha neċessarjament kontenut legall, u ta' spiss liġi wkata għal fond li jkun mikr. għal skopijiet diversi. B'mod illi, jekk fond jinkera bhala hanut, zefn ma jiswa illi fl-trċevuti liġi ndikat bhala garage.

Il-Qorti:— Rat ir-rikors ta' Giuseppe Said quddiem il-Board li Jirregola l-Kera, biex jiġi awtorizzat jirriprendi pussess tal-garage 64 Bir-ir-Riebu Street, Rabat, billi għandu bżonnu għall-użu tiegħu;

Rat ir-risposta tal-intimat;

Rat is-sentenza ta' dak il-Board tas-7 ta' April 1960. li biha ddecieda illi l-fond hu hanut fis-sens tal-liġi, u kon-

segwentement चाहद it-talba, bl-ispejjeż kontra r-rikorrent; wara li kkunsidra;

Illi għat-talba tar-rikorrent l-intimat oppona illi l-fond huwa hanut fis-sens tal-ligi tal-kera. Huwa xehed illi kera l-post xi 25 sena ilu biex jiżen l-għeneb tal-gabillotti għal Coleiro u bhala store; huwa jinnegozja f'materjal tal-bini u ordenji tal-agrikoltura, u baqa' juża l-post bhala store meta ma baqghax jixtri għeneb għal Coleiro; ma jużax il-post bhala garage, u ma jdahhalx il-van tiegħu fil-post in kwistjoni hliel rament; meta kera l-garage anqas ma kellu karrozzi;

Il-Board hu soddisfatt li l-post huwa hanut fis-sens tal-ligi. Gie mikri originarjament biex ir-rikorrent jiżen l-għeneb, u wara baqa' jużah bhala store għall-merkanzija li jinnegozja fiha l-intimat. B'dan, ir-rikorrent ma setghax ma kienx jaf, għaliex joqghod bieb ma' bieb ma' dan il-post. Il-fatt li fil-ktieb tar-ričevuti l-fond huwa kwalifikat bhala garage ma jagħmelx differenza, għaliex il-fatti jghoddu, u mhux il-kliem, u xejn ma jeskludi li garage jigi wżat bhala store. Barra minn dan, il-fatt li meta l-intimat kera l-post ma kellux car ikompli jikkorrobora illi huwa ma kriehx bhala garage, għalkemm fir-ričevuti hu kwalifikat hekk. Anzi hemm ċirkustanza oħra li twaqqa' l-pretenzjoni tar-rikorrent. Dan xehed illi huwa originarjament kera l-post lid-ditta "Coleiro" biex ipoggu l-għeneb, però l-kera dejjem hallsu l-intimat; intant, għalkemm kera l-post biex jitpogga l-għeneb, huwa ddeskriva l-post bhala garage, kif jidher mill-librett tal-kera ezibit. Dan juri kemm il-kelma adoperata fil-librett tar-ričevuti ma tghodd xejn, u jghoddu biss il-fatti li rriżultaw mill-provi. Hekk ukoll ma jagħmelx differenza l-fatt illi fir-rikors għall-awment tal-kera, ċitat mir-rikorrent, il-fond gie kwalifikat bhala garage;

Rat ir-rikors li bih l-imsemmi Said appella minn dik is-sentenza u talab li tiġi revokata, u li tiġi milqugħa t-talba tiegħu; bl-ispejjeż;

Omissis;

Ikkunsidrat;

L-eċċezzjoni preliminari hi fondata. Is-sentenza tal-Board hi bażata sempliċement fuq apprezzament ta' provi, u fiha ma hemmx hliet konkluzjoni ta' fatt. F'dan l-apprezzament ta' provi, li bħala tali mhux sindakabbli minn din il-Qorti, il-Board wasal għall-konkluzjoni illi l-fond in kwistjoni kien hanut fis-sens tad-definizzjoni tal-ligi;

L-appellat issottometta illi fis-sentenza appellata hemm involuti żewġ punti ta' ligi. L-ewwelnett, bil-kliem "il-kelma adoperata fil-librett tar-riċevuti ma tghodd xejn, u jghoddu l-fatti biss li jirriżultaw mill-provi" l-Board gie ddeċieda — kif issottometta l-appellant — illi dokument mogħti minn parti u aċċettat mill-parti l-oħra mhux vincolanti, u wkoll illi dokument simili jista' jiġi mwaqqa' bil-provi orali. U in sostenn tas-sottomissjoni tiegħu l-appellant invoka s-sentenza ta' din il-Qorti "Brincat vs. Camenzuli" tat-30 ta' Mejju 1955 (Kollez. Vol. XXXIX-I-382);

Issa, apparti illi fis-sentenza appellata ma hemm diskussa u deċiża ebda kwistjoni simili, is-sentenza nvokata mill-appellant tipprova kontra, u mhux favur tiegħu. Il-Board ma kien qed jagħmel ebda deċiżjoni ta' massima jew jenunċja prinċipji, iżda kien biss qiegħed jivvaluta ċ-ċirkustanzi tal-każ partikulari. Il-kwistjoni kienet għal liema skop u użu kien gie mikri l-fond in kwistjoni. Sempliċement għaliex fir-riċevuti l-fond gie ndikat bħala garage, l-appellant kien qed isostni illi ma setgħax ikun hanut. Kull ma għamel il-Board huwa illi rritjena li l-użu ta' dik il-kelma fir-riċevuti — in kwantu l-istess kelma tindika illi l-fond kien gie mikri biex titqiegħed fih karrozza jew karrozzi — kien impropriu u ma kienx jikkorrispondi għall-vera ntenzjoni tal-partijiet. Għad li l-irċevuti mogħtija u aċċettati kienu ċertament bħala tali jorbtu lill-partijiet, dan ma kienx ifisser illi ma setgħux jinstemgħu provi biex jikkjarifikawhom, għaliex — appuntu kif gie deċiż fis-sentenza nvokata mill-appellant — "għall-kjarifikazzjoni ta' dokument il-provi orali huma dejjem ammissibbli". Imma, kif ġa nghad, il-Board ma kien qed jiddeċidi ebda kwistjoni ta'

liġi fil-kontest fuq imsemmi, iżda kien qed jiddeċidi biss illi bhala fatt il-kiri sar mill-bidu, kif kien ammetta l-istess appellant fix-xhieda tiegħu quddiem il-Board, għal skop kummerċjali;

It-tieni kwistjoni legali li l-appellant jara nvoluta fis-sentenza appellata hi din: illi fil-kawża preċedenti bejn l-istess partijiet għall-awment tal-kera l-fond kien gie ndikat bhala garage. Il-Board qal, fis-sentenza appellata, illi dan il-fatt ma kienx jagħmel differenza fil-kawża preżenti, għall-istess raġuni fuq ga esposta, ċjoè illi l-provi kienu juru illi l-użu tal-fond li għalih sar il-kiri ma kienx ta' garage fil-veru sens tal-kelma, iżda ta' mahżen għan-negożju. Anqas hawn, però, ma hemm punt ta' liġi deċiż fis-sentenza tal-Board. Infatti, il-kelma "garage" ma għandhiex fiha nfisha neċessarjament kontenut legali. Fid-diskors komuni malti il-kelma "garage" ta' spiss tiġi wzata biex tindika fond li għandu bieb wiesgħa għat-trieq, bhall remissa jew mahżen li jista' jiġi wzat għad-dhul ta' karrozzi, imma jista' ugwalment jiġi wzat għal skopijiet oħra. Kif osserva l-Board fis-sentenza appellata, "xejn ma jeskludi illi garage jiġi wzat bhala store". Kollox jiddependi mill-ftehim bejn il-partijiet. Is-sentenza preċedenti bejn il-partijiet, għad li kienet tiddeskrivi l-fond bhala garage, ma kienetx tiddetermina l-użu partikulari tiegħu. Mill-provi jirrizulta illi, skond il-ftehim, dak li jissejjaħ garage kien fil-fatt inkera għall-użu bhala mahżen, u hekk kien uzat qabel dik is-sentenza, u bil-konozzenza tal-appellant baqa' jiġi adibit wara. U dan hu kollu li rritjena l-Board;

Għal dawn il-motivi din il-Qorti tiddeċidi billi tilqa' l-pregudizzjali opposta mill-appellat u tiddikjara l-appell irritu u null; bl-ispejjeż kontra l-appellant.